

І		К		Н		Д		П		П		Т
		О		А		У		О		Р		А
		Л		Д		М		Д		О		К
		И		У		А		У				Е
				М		Т		М				
				А		И		А				
				Є				Й				
				Ш								

ТЕОРІЯ БРЕХНІ

Чому люди брешуть, відомо майже достеменно.

Цьому є сонми загальновідомих пояснень, причин, мотивів. Принаймні на грізне «Чому збрехав?» кожен спроможеться відповісти чи бодай стелити плечима, що і є найправдивішим зізнанням.

Але що змушує нас говорити правду? Не піднімаючи погляду, мляво мурмочучи під ніс, затинаячись... І що таке правда? Калічна сповідь сліпуватого паралітика? Сліпа калька підцензурного автора? Стенограма серця? Кардіограма думки?

Правда – як убитий беквокал майже безголосої і позбавленої слуху совісті (*правда ж*, у метафорах помітно зашкалюють фізичні вади?). Чому вона співає замість тебе? Чому ретельно відвідує репетиції, по суті, не покидаючи репетиційної зали? Адже ти зроду не замовляв жодної совісті, не добирав слів у називанні й узагалі завжди вважав, що «Правда» – це газета.

Аж, виявляється, ні. Кажуть, правда – це тип короткотривалої реакції вокабулярного апарату людини на складні взаємозв'язки внутрішніх фізико-хімічних процесів та зовнішнього соціально-психічного тла. Хіба може таке твердження містити хоч краплю істини? Яке «зовнішнє тло»? Яке «психічне тіло»? Який вокабулярій?

А ще, кажуть, правду можна виміряти. Як рівень алкоголю в крові. Існують детектори брехні (брехні, зауважте, саме брехні, отже, вимірюємо ми все ж брехню і лише опосередковано висновуємо відсоток правди, адже правда не вимірюється, як не вимірюється темрява, ска-

жімо, як не обраховується Ніщо), прилади, які, реагуючи на певні фізіологічні зміни в організмі людини в процесі мовлення, записують ці зміни в подобу сейсмограми. Деякі законодавства визнають покази детектора брехні такими ж чинними, як і свідчення очевидця. Мають рацію, зрештою. Яке значення, чия брехня фігуруватиме у вироку: людини чи машини? Детектори брехні варто б перейменувати в генератори брехні, якби лише поняття «генератор брехні» не видавалося таким привабливо узагальнюючим.

І справа навіть не в тому, що людину, яка розшифровує сейсмограму детектора, теж треба піддавати перевірці на цьому ж детекторі (процес, зрозуміло, безконечний), а в тому, що нікому перевірити сам детектор.

Цікаво, що показав би правдометр, під'єднаний до котрогось із Синайських ораторів, для прикладу? Чи до котрогось із євангелістів? Чи не заговорив би тоді Лука, приміром, голосом відьмака Матвія: «Хлопці, Ісус просив вибачити і переказати, що нічого не вдалося»? А Мат-

вій заголосив би голосом мальованого зайця: «Знаєш, у чому моя проблема? В мене все маленьке – і ручки маленькі, і ніжки, і вушка і носик, і ріжки і хвіст...». А Іван би прорік: «За виняткових обставин щасливий жереб може випасти навіть цілим поколінням, племенам чи народам, і жереб цей кинуто!»

А я скажу так:

Говорити правду, вірніше, вміти говорити правду – означає володіти найскладнішим інструментом маніпулювання.

Немає кращого способу поневолити людину, як бути з нею відвертою.

Немає більшого ярма, ніж чиясь щирість.

На ній збудовано християнство – найвідвертіше маніпулятивний, наймогутніше маніпулятивний тип міжлюдських стосунків.

І я не знаю, хоч це й не стосується теми безпосередньо, чому досі святкується Великдень – день, коли в людства стався викидень і воно виштовхнуло з себе все ще живого Ісуса.

А якщо хтось згадає, відповідаючи, що християнство – зовсім не «міжлюдські стосунки», а стосунки людини з Господом, то я тихо скажу: «Заткайся».

Заткай свою смердючу пащеку і слухай сюди. Якщо ти хоч іще раз, де-небудь, коли-небудь, із будь-якого приводу, wherever, згадаєш про свої приватні стосунки з Господом, я привселюдно виграю тебе детектором брехні, змонтованим із малоамперних, але високовольтних електроприладів.

Приватні стосунки не передбачають жодного «нства». Оприлюднені приватні стосунки – це не інтим, це – порнографія.

Що таке зло? Все, що пригнічує в людині бажання сили, жадання влади і, зрештою, саму силу.

Що таке добро? Все, що походить від слабкості.

Що таке щастя? Коли усвідомиш: щоб бути сильним, не конче бути похмурим; щоб стати слабким, не конче виснажливо вправляти; щоб